

НЕ СТЕРТИ З ПАМ'ЯТІ АФГАН...

Продовження. Поч. на 1 стор.

Народився Анатолій 23 листопада 1960 року в с.Морочне. Тут закінчив тодішню місцеву восьмирічку, а середню освіту здобув уже в Мутвицькій школі. Перед армією хлопець ще встиг вивчитись на тракториста в Мутвицькій "Сільгосптехніці" та пройти практику в своєму колгоспі. Затим, 3 травня 1979 року, був призваний на строкову військову службу. Служити спочатку потрапив у м.Бердичів, в сержантську учебку. Там Анатолій пробув три місяці, а потім перевівся навчатися спеціальностям навідника-оператора та командира БМП (бойової машини піхоти). Після закінчення учебки, був направлений для проходження подальшої служби в м.Овруч, Житомирської області, в мотострілецьку роту. Там він пробув до Нового року, а після цього його доля різко змінила свій напрямок.

- 2 січня 1980 року я саме готувався заступати в наряд, як несподівано оголосили загальне вишикування на плацу, - поринає у ті спогади Анатолій Іванович. - Там наше керівництво оголосило, що ми вирушаємо у Львівську область на навчальні стрільби. Видали нам нове обмундирування, сухпайок і вранці ми відбули поїздом до Мукачєвого. Крім нас, туди вже звели солдат з багатьох частин колишнього Радянського Союзу, серед яких були і мотострілки, і десантники, і артилеристи тощо. З цієї збірної військовослужбовців сформували нову частину - 149-й мотострілецький полк (в його складі я потрапив у 5-ту роту). Далі нас відправили аж у Термез, Узбекської РСР. Дорогою туди ми й дізналися, що їдемо в Афганістан, розпочались бойові дії. Однак, що там насправді діється, ніхто й гадки ще не

продовжує розповідати Анатолій. - А якось влітку 1980-го, в ході проведення чергової операції нам довелося форсувати гірську річку. Машина м ф і б і я благополучно перевезла одну партію солдат, зати м другу, а під час переправлення третьої, несподівано перекинулася і всі, хто в ній був, загинули... Я ж був у наступній, четвертій партії... Залишилась в пам'яті ще одна бойова операція, під час якої наша 5-та рота понесла значні втрати. Сталося це 31 липня того ж 80-го року. Нас з "вертушки" скинули тоді на підмогу підрозділу, що потрапив у засаду, в районі гірської ущелини Гурисанг, провінції Бадахшан. Своїх ми відбили у душманів, однак в цьому запеклому бою загинув наш перший командир роти, старший лейтенант Назаренко, був поранений і замполіт. Загалом, тоді загинуло ще кілька бійців і багато було поранених, яких ми виносили на собі. А хіба

усім вам Героя"...

Подібних бойових виходів за час служби Анатолія Полюховича було чимало. Ось лише короткі уривки з його характеристики, даної йому командиром 5-ої МСР, ст.лейтенантом Болдирєвим: "...рядовой Полюхович Анатолій Іванович принимал участие в более 50-ти боевых операций по уничтожению банд мятежников на территории Афганистана. В ходе рейдовых операций проявил мужество

насправді діється, ніхто і гадки ще не мав. Я навіть толком не відав, що це за країна і де вона знаходиться, хоч географію в школі любив і досить добре знав. У Термезі наш полк отримав повну бойову екіпіровку, техніку, зброю – все нове. Затим, ще тиждень нас вчили вмінню воювати в горах. А наприкінці січня 1980 року, з повним укомплектуванням, ми своїм ходом переправились по мосту через річку Амудар'ю, по якій проходила лінія кордону, і увійшли в Афганістан. Як нам сказали - для надання допомоги афганському народу, охорони мирного населення і всього на 2-3 місяці, які розтяглися насправді на майже півтора року, до самого дембеля.

Чужа країна зустріла їх не лише тривожними бойовими буднями, а й різким перемінним кліматом. Вдень дошкуляло пекуче сонце – до +50°C, вночі і в горах – холод. Гостро потерпали і від нестачі якісної води. Як наслідок, солдати часто хворіли на гепатит (жовтяницю) та дезинтерію. Анатолію спочатку випало нести службу в населених пунктах Толокан і Кишим, а потім – у м. Кундуз, де дислокувався їхній полк. Але в своїй частині 5-та мотострілецька рота, в якій А. Полюхович був навідником-оператором БМП, знаходилась буквально день-два, максимум тиждень, а решту часу – на виїздах та різних бойових операціях вздовж кордону з Пакистаном. Не раз і не два під час цих бойових виходів він опинявся на межі між життям і смертю, але ангел-охоронець щоразу оберігав його від загибелі.

- Бувало, що і снаряди з душманських гранатометів повз мою "беємпешку" пролітали, і кулі свистіли над головою та мені завжди щастило – навіть поранений ні разу не був, -

яких ми виносили на собі. А хіба забудеш, операцію по перехопленню каравану моджахедів, яку ми проводили за 7км від Пакистану, в горах Гіндукуша? За планом командування, вона мала тривати два дні, але розтяглася на цілих два тижні. Відповідно, дводенний сухпайок швидко закінчився - сидимо в тих горах голодні й холодні, на висоті понад 4км, коли від стисненого повітря розколюється голова і важко дихати. Не знаю, чи й вижили б, якби не "взяли" той довгоочікуваний караван, серед якого був і деякий харч. Та найстрашніше, виявляється, було ще попереду. Бо, моджахеди, довідавшись про втрату важливого каравану, намагались будь-що його відбити і великими силами притисли нас на виході з гір. Відстрілюючись від них, ми витратили майже весь свій боєкомплект, тож патронами мусили ділитись один з одним, щоб якось витримати оборону. Зрештою, на підмогу, по рації, викликали авіацію. В небі спочатку з'явилися "вертушки", які, зробивши кілька розвідувальних кіл над горами, зникли. А замість них прилетіли наші літаки – "Міги", які піддали позиції душманів бомбардуванню. При цьому, одна із бомб влучила і знищила місток через гірську річку, яким ми мали повертатись назад. Таким чином, ми опинились в кам'яному мішку – з однієї сторони гори і "духи", з іншої – стрімка річка. Вихід з ситуації все ж знайшли: з каміння і невеликих валунів ми намостили своєрідну дамбу-місток і, завдяки майстерності наших механіків-водіїв БМП, з розгону подолали водну перешкоду. Тож, після цього, один з офіцерів полку, який був з нами на цій операції, сказав: "Хлопці! Як би моя воля, то за те, що ви зробили, я дав би

рейдових операцій проявил мужество и находчивость, хорошо знает свои обязанности и умело ведёт огонь из вооружений БМП..." Ці сухі, лаконічні фрази насправді мають великий зміст, адже за кожною з цих понад 50-ти бойових виходів Анатолія кожної миті підстерігала смертельна небезпека й загалом траплялося всяке...

З Афгану він демобілізувався 7 травня 1981 року, з честю виконавши свій військовий обов'язок. "Прийшовши додому, днів три ще не вірилось, що я вже дома – весь час автоматично вишукував якусь небезпеку. А запах порохів газів відчував у ніздрях ще довго, так само ще довго й снилися ті басмачі", - згадує мій співбесідник. Дійсно, після пережитого афганського пекла реальність сприймається зовсім по-іншому. Але, пройшовши горнило війни, Анатолій Іванович не зламався і не зачерствів душею, знайшовши своє місце і в мирному житті. Зокрема, 18 років він сумлінно пропрацював механізатором у рідному колгоспі, а останні 15 років так само трудиться стропальником нижнього складу Зарічненського лісгоспу. Свідченням його сумлінної праці є чимало грамот та заохочень. В 1990 році одружився, нині разом з дружиною Лідією Назарівною виховують вже дорослого сина-студента. Отож, і в сімейному житті воїна-афганця все гаразд.

- Вже 32 роки пройшло з того часу, як я покинув Афганістан, але та місцевість, ті гори і досі стоять перед очима - зізнається наприкінці нашої розмови Анатолій Іванович. - У свій час я навіть намагався відправитися туди уже добровольцем. Та й нині дуже кортить туди поїхати та ще раз подивитися на ті місця. Бо побачене і пережите там не стирається з пам'яті.

Сергій ТИШКОВЕЦЬ